

Förlagssystem

Böcker ända upp i taket på centrallagret

Wow! Det var häftigt. Vi var närmare 50 personer som hade kommit till studiebesöket hos Förlagssystem vid Tallenområdet. Tänk att få komma innanför väggarna på detta väldiga komplex som man har sett ta form och förundrats över.

VD:n Per-Olof Hamrin tog emot oss och gav en presentation av företaget och dess framväxt. Det startade 1989 och har växt med ca 15% om året fram till dags dato, oftast genom företagsköp. Ägare är familjen

Wahlström. En och annan minns nog Wahlströms ungdomsböcker som vi läste med glädje.

En liten del av det väldiga utrymmet

Förr fanns det fyra stora lager runt om i landet, vilket var ohållbart i längden. Funderingar och analyser att slå ihop dem till ett enda stort centrallager påbörjades. Placering i Falun var ett av alternativen. I september 2009 bestämde man sig för Falun, mycket beroende på att här finns kunnig personal sedan tidigare. I december samma år togs första spadtaget. Bygget stod färdigt 2011 och inflyttning skedde. Under detta

tak sker nu lagerhållning och logistik. Man skickar ut ca 25.000 miljoner boktitlar om året! Logistikerna är fantastiska. Det blir aldrig fel och någon bok går aldrig sönder.

Ytan är 33.000 kvm. 12 meter högt till tak! Byggnaden värms upp med fjärrvärme och är byggd i sten vilket gör att det isolerar bra. Varmt på vintern och svalt på sommaren! Det är så stort så att vissa trafikregler måste tillämpas när man kör runt med truckarna. Just nu är det 205 anställda, de flesta ungdomar.

När allt stod klart och alla arbetsbodarna var borta kom KF Media och ville vara med på ett hörn. Så tillbaka med alla arbetsbodarna och nu bygger man ut med ytterli-

gare 11.500 kvm. Beräknad inflyttning mars 2012. När tillbyggnaden är klar behöver man anställa 130 personer till.

Jan-Olof berättar under rundvandringen

Vi fick också göra en rundvandring genom hela lokalen, i det stora lagret där böcker staplas ända upp till himlen (kändes det som) samt i packningslagret och packningen. Vid vår vandring genom packningslagret kunde vi se många boktitlar. Det var som en jättestor godisaffär för oss bokälskare. Det var också full verksamhet på lagret och vid packningen så vi blandade oss med personalen. Här kunde vi se hur Joyce Carol Oates kom farande på bandet.

Spännande!

Man har tre högsäsonger, bokrean i februari, höstens nya böcker och julförsäljningen.

Efter rundvandringen blev vi bjudna på kaffe och saffransbulle. Nu fick vi också tillfälle att ställa frågor. På Förlagssystem är man övertygad om att pappersboken är en bra produkt och har en framtid. Och som en av våra deltagare så riktigt sa :

-Det måste lukta bok. Det gör inte en läsplatta.

Musikafton i Dalasalen

Här blåser man för välljud!

Den årligen återkommande kvällskonserteren i Dalasalen samlade 150 personer som före konserten erbjöds ärtsoppa.

Under ledning av Tomas Hellström framförde Hemvärnets musikkår Borlänge välljudande musik från en mycket blandad repertoar. Naturligtvis framfördes många marscher till publikens glädje. Musikkåren bestod denna kväll av 45 musiker, och med en allt lägre medelålder!

Dessa musikaftnar i höstmörkret med hemvärnsmusikkårer på estraden, och som genomförts sedan 1981 kunde denna kväll fira ett 30-årsjubileum och Jan-Ola har under alla år varit sammanhållande.

Samarrangören, Kunglig Dalregementets

Kamratförening som bildades 1936 firar i år 75 år.

Publiken tackade med varma applåder och dirigenten tackades med blommor.

På gång i Falun- aktuella byggnadsprojekt

Stadsarkitekten
Per Grundström

Per Grundström, stadsarkitekt vid Stadsbyggnadskontoret i Falu kommun berättade om aktuella och planerade byggnadsprojekt. De största pågående projekten är

- Tillbyggnaden av lasarettet. (Mer om detta finns under fliken Gräver i Falun)
- Återuppbyggnaden av Egnellska huset, som kommer att slutföras inom kort

Bostäder Glädjande nog är inflyttningen till Falun stor och därmed behovet av nya bostäder. Målet för nyproduktion inom kommunen är c:a 50 lägenheter och 50-60 villor per år. Aktuella projekt är Galgberget där Skanska bygger bostadsrätter med konceptet "Boklok" och där Kopparstaden bygger c:a 40 lägenheter.

Dessutom bygger det privata företaget Gruvstaden parhus och villor. I nästa etapp kommer Lilla Källviken att bebyggas med bostäder inom 3 - 5 år.

Vidare bygger Kopparstaden fyra sjuvåningshus vid Norra järnvägsgränd.

Handel Utbyggnad av ett nytt handelscentrum för sällanköpsvaror har påbörjats mellan regementsområdet och ICA Maxi. Det beräknas vara klart om ett år. Bland annat kommer Granngården, ÖB, Jysk och Rusta att öppna där.

Högskolebiblioteket

Lugnet Inom en nära framtid planerar Elsborgskyrkan (fd

Lugnetgymnasiet) att bygga en samlingslokal med c:a 500 sittplatser som kan användas både för sakrala och profana ändamål.

Högskoleområdet Här planeras ett högskolebibliotek. En arkitekttävling har utlysts. Ett av förslagen syns på bilden till höger. Det har än så länge ganska diffusa

former.

Kvarteren Västra Falun och Teatern (fd OK-macken längs Gruvgatan) Kommer förmodligen att bebyggas med bostäder genom Kopparstaden och HSB.

I samband med detta kan även Gruvgatan komma att förändras och snyggas till med planteringar.

Nytt resecentrum

Slutligen diskuterades ett förslag till nytt Resecentrum. Motivet för att bygga ett sådant är att vardagsresandet med allmänna kommunikationer skall stimuleras. Järnvägsstationen har hamnat i periferin och är avskuren från Centrum av Korsnäs vägen och järnvägen. Detaljplanerna för genomförande och finansiering är ännu inte fastlagda. Eventuellt kommer en projektlokal att upprättas där all-

männheten kan ta del av projektets utveckling.

En stor grupp hade samlats för att ta del av den intressanta föredragningen. Den ledde till en livlig debatt och Per Grundström besvarade många frågor från intresserade åhörare.

Mötet avslutades med kaffe och kanelbulle i den trivsamma miljön.

-

Årsmöte

Cirka 35 personer hade mött upp för en trevlig kväll. Vi fick vi uppleva en härlig kvartett från Musikkonservatoriet. Kvartetten bestod av Ylva-sång, Linus-trummor, Gustav-gitarr och ännu en Linus på kontrabas. Det som framfördes var gamla godingar och nya godingar i en harmonisk blandning, allt framfört på ett proffsigt sätt. En fantastisk kvartett som jag hoppas fler kan få njuta av. Det gav mersmak.

Kvartetten från musikkonservatoriet

Årsmötet började och det gick enligt planerna. Styrelsen kvarstår utan ändringar och är väl sammansvetsad. Du hittar styrelsens sammansättning under fliken /styrelse/. Även revisorer och valberedning behöll sina platser.

Under punkten övriga frågor ville en av våra medlemmar slå ett slag för Kålgården. Där har man nu rustat upp och gjort ett fantastiskt promenadstråk runt sjön. Träd har planterats och blommor har satts. Många aktiviteter förekommer såsom boule, minigolf mm. En verklig pärla enligt sagesmannen.

Under punkten övriga frågor ville en av våra medlemmar slå ett slag för Kålgården. Där har man nu rustat upp och gjort ett fantastiskt promenadstråk

Lycklig lotterivinnare

Ordförande passade också på att informera om föreningens planer på att bearbeta kommunen angående små röda permanenta "marknadsstånd" på St torget. Tanken är att dessa skall gå att hyra för en billig penning för alla som har rent mjöl i påsen. T.ex. föreningar, hantverkare, skolklasser mm mm. Detta för att få lite liv och rörelse på torget. Efter mötet blev det ytterligare skön sång och mjuk, rytmisk musik av kvartetten från Musikkonservatoriet. Samtidigt serverades delikata smörgåsar komponerade och gjorda av delar från vår styrelse. Efter smörgås och dryck bröts taffeln och kaffe med dopp serverades. Nu var det fritt fram att sprida sig i de

vackra salongerna Den efterlängtdade lottdragningen tog sin början och fyra vinsters fanns att tillgå. Dessa var skänkta av Dalarnas museum samt Staffan Nilsson.

Vi tackar våra sponsorer. Folk började så småningom att långsamt och motvilligt troppa av hemåt efter en trevlig kväll tillsammans med likasinnade. Vad händer härnäst? Se under fliken /program/

□ maj 15, 2011 admin Arkiv

Christoffer Polhem, teknikern och människan.

Fil dr Michael Lindgren
i talarstolen

Med mycket humor och stort kunnande berättade fil.dr. Michael Lindgren för en stor skara åhörare om Christoffer Polhem. Det är i år 350 år sedan P föddes. Ett jubileum som uppmärksammas över hela Sverige.

P föddes på Gotland, blev faderlös vid 9 års ålder och flyttade då till en släkting i Stockholm. Sin första anställning fick han 12 år gammal hos riksrådinnan Margareta Wallenstedt i Vanstad, Stockholm där han blev inspektor vid 17 års ålder. Han visade tidigt intresse för mekanik och konstruerade till exempel en automatisk stekvändare (se bild).

Jubilaren själv
i talarstolen

Trots att han inte var adlig fick han, tack vare sin begåvning, inträde vid Uppsala Universitet vid 25 års ålder. Villkoret var att han skulle laga klockan i domkyrkan. Det fixade han med bravur, trots att det var ett komplicerat astronomiskt verk. Polhems rykte växte och han fick ett uppdrag av Fabian Wrede att bygga gruvmaskiner för att sovra i rasmassorna i Falu Gruva efter det stora raset. Han byggde en modell som han förevisade för Carl XI. Han förklarades därefter vara ett tekniskt geni och beviljades livstids pension på 400 daler silvermynt.

Polhems stekvändare

Polhems avancerade tekniska maskiner slog omgivningen med häpnad. Han blev konstmästare i Falun och startade en skola för teknisk utbildning år 1697. Polhems tekniska alfabet lade grunden både för Chalmers och KTH.

År 1699 startade han Stjärnsunds bruk. Han började med att bygga en unik damm av trä för vattenkraften. Tsar Peter den Store skickade en spion till Stjärnsund och konstruktionen fick många efterföljare i Ryssland. I

Stjärnsund tillverkade han kugghjul till klockor, lås, tallrikar, kompletta ur med mera, allt med en avancerad automatiserad teknik.

Det gick dock inte så bra med försäljningen. Man måste komma ihåg att tiderna var hårda. Nöd, fattigdom och krig plågade allmänheten. Dessutom fanns ett skräväsens som motarbetade all utveckling. Vidare förekom industrispionage, många

av hans ideer blev stulna. Patentskydd var ett okänt begrepp.

Polhem blev dock rik på sina maskiner. När krafterna började tryta köpte han en herrgård på Hornsgatan i Stockholm, men någon vila blev det inte. Han ägnade sin tid åt att konstruera Slussen, ett arbete som efter hans död fullföljdes av sonen Gabriel.

P dog 1751 och begravdes i Maria kyrka.

Polhemslåset
fortfarande aktuellt

P var ett stort geni. Hans uppfinningar och konstruktioner lever fortfarande kvar. Till exempel fungerar hans sinnrika lås ännu idag enligt samma principer.

Michael Lindgren är bäst i världen på Christoffer Polhem! Han kan till och med tolka P:s slarviga handstil på Gotlandsdialekt från 1700-talet. Han kan dessutom locka till skratt och har en lättsam framtoning av ett ganska tekniskt komplicerat ämne.

□ april 13, 2011 ↗ admin ↗ Arkiv

Falu Energi och Vatten

Vd Bengt Gustavsson informerar om verksamheten

El, värme och vatten och sophämtning är något vi tar för givet.

Den 30 mars fick vi veta mer om hur det fungerar. Vd Bengt Gustavsson berättade om verksamheten vid Falu Energi och Vatten, kommunens största bolag med en omsättning på 630 mkr per år.

Den viktigaste och mest vinstgivande verksamhetsgrenen är produktion av elektricitet.

Värmeverket använder enbart bibränslen, c:a 1 bil per timme dygnet runt. c:a 30 % av energin blir elektricitet och resten överskottsvärme som distri-

bueras i kommunens fjärrvärmenät. Bolaget försörjer c:a 20 000 bostäder med el och c:a 12 500 med fjärrvärme. Dessutom produceras kyla ur spillvärmen i första hand till butiks- och kontorslokaler sommartid.

Vi fick också veta att sophanteringen har utvecklats och förbättrats. 42 000 ton sopor hanteras under ett år. Hela 98 % av volymen återvinns och lämnar ett överskott på c:a 10 milj kronor.

Vidare ansvarar bolaget för kommunens vattenförsörjning. Det går åt 4,5 milj kubikmeter vilket motsvarar volymen av Stora Stöten! År 2014 skall kommunen överge ytvattentäkten från Rogsjön och i stället hämta vatten från Lennheden.

Efter en fikapaus blev vi guidade runt i anläggningen av Mazdak Haghanipour och Johan Anell.

Hela gruppen var mäktigt imponerad av anläggningens storlek och att den är så välskött och ren. Detta är något som alla kommuninnevånare kan känna stolthet över! Vi kom inte därifrån förrän klockan närmade sig 22.00, förundrade och kunigare.

Vi tackar Falu Energi och Vatten för den intressanta informationen.

Föreläsning på Dalarnas Museum "Nya rön om gammal gruva"

Sven Olsson i talarstolen

Sven Olsson berättade om sin nya bok som rätt och slätt heter Falu Gruva. Att det finns ett stort intresse för vår historia i allmänhet och gruvan i synnerhet framgick tydligt av antalet åhörare. Hörsalen var nästan full.

Sven har den senaste tiden ägnat sig uteslutande åt att försöka täppa till alla luckor runt gruvans historia. Slå hål på gamla sanningar som t.ex..... samt att få med vad som har hänt den senaste tiden. Huvudrubrikerna i boken är

- Falu gruvas äldsta historia
- Gruvans folk
- Gruvans teknologi
- Falu gruvas sista tiden

Att Sven kan sin historia förstår vi alla och han vill så gärna dela med sig av sina kunskaper.

Boken är rikt illustrerad och fotograf är en ung man vid namn Sebastian som Sven öste lovord över. Tiden flyger fram och snart måste vi sluta för nu går larmet. Ingen tid för frågor men boken är ju snart ute

Studiebesök på Arkivcentrum

Vi var 23 stycken som guidades av Ingrid Neil i fräscha lokaler, forskar-samt föreläsningssal, innan vi kom in i arkivet. Alla dessa pärmar från golv till tak med handlingar från bl a Stora Ensos arkiv med a 18.000 hyllmeter, ca 50.000 kartor/ritningar samt ca 100 filmtitlar från år 1347 till nutid. De äldsta handlingarna rör Falu gruva och dess sidoverksamheter. Här finns järngruve- och järnbruksarkiv, sågverkshantering, flottning, massa- och papperstillverkning, skogskötsel, kraftproduktion, bostäder, utbildning, sjukvård mm.

Det historiska arkivet ägs av Riksarkivet som deponerar det hos Arkivcentrum. Förutom Falu kommuns handlingar innehåller arkivet material från Falu stad, kommunerna Kopparberg, Aspeboda, Vika Svärdsjö, Sundborn, Bjursås och Enviken. Därutöver finns ett mindre antal enskilda arkiv. Tillsammans utför det ca 3.500 hyllmeter. Faluns äldsta handlingar, magistrat och rådhusrätt (1608-1963) samt Falu högre allmänna läroverk (1643-1963) förvaras i Uppsala landsarkiv. 500 hyllmeter med tyngdpunkt på historia, främst näringslivs-och teknikhistoria. Vidare Dalarnas folkrörelsearkiv, foton, fanor och föremål från drygt 3.700 föreningar samt ett 70-tal personarkiv.

I referensbiblioteket finns minnesskrifter, jubileumsböcker, biografier, ideologisk litteratur, folkrörelsesångböcker, avhandlingar och betygssuppsatser samt lokalhistoriska skrifter. Arkivcentrum i Dalarna är en ekonomisk förening som bildades 2006 på initiativ av Länsstyrelsen Dalarna, Högskolan Dalarna, Landstinget Dalarna, Falu kommun, Stiftelsen Kopparberget, Dalarnas folkrörelsearkiv, Riksarkivet, Landsarkivet i Uppsala och Stora Enso AB.

- Startade den 1 januari 2007.
- öppet för alla
- öppettider vardagar 9.00-16.00
- Adress Stortallsvägen 4, (Tallenområdet vid riksväg 50)
- www.arkivcentrumdalarna.se

Att det var ett omtyckt studiebesök bevisades genom att besökarna dröjde sig kvar i lokalen och hade många frågor.

Ann-Charlotte Dahlberg